

det ønskeligt at komme ud af de Forhold, som de svævende Veksellaan bød os. Laanet er stiftet paa Vilkaar, som jeg ikke tror, at nogen af de med os finansielt ligestillede Stater kunde have opnaaet bedre for Tiden, Vilkaar, som efter min Overbevisning ere bedre end dem, der kunne faas ved at vente et halvt eller et helt Aar.

Schovelin: Det er rigtigt, naar den højtærede Minister oplyser, at det sidste norske Statslaan i høj Grad ikke reusserede, jeg tror, at saadant noget som 15 pCt. blev tegnet; og det vedkommende Konsortium brændte altsaa inde med Resten. Det er klart, at den næste med Norge nogenlunde ligestillede Stat skulde slægtes, for at der kunde blive tjent ind, hvad der var tabt, og det belyser netop allerbedst Betydningen af, at man i Tide gik over fra 3½ pCt.-til 4 pCt.-Typen. Den højtærede Minister sagde, at det vilde have været at sætte os i anden Klasse, hvis vi vare begyndte med at gaa ned til 4 pCt.-Typen, naar Norge og Sverige endnu ikke havde gjort det. Nej, det er i Virkeligheden saaledes, at den, som gjorde det første Skridt, opnaaede Fordele, medens den, der følger lige i Hælene, faar Smerterne og Tabet. Det havde netop været den rette Finanspolitik at komme Sverige og Norge i Forkøbet. Det var det, jeg pegede paa, at vi resolut skulde have valgt 4 pCt.-Typen og derved skaffet os en lavere effektiv Rente. Den højtærede Minister sagde, at det skadede os, at man kunde sige, at selv i den danske Rigsdag havde man begæret 4 pCt.s-Typen. Nej, det er ikke Forholdet, at nogen har begæret 4 pCt.-Typen; man har peget paa, at naar man vilde forlade den rent doktrinært stædige Fastholden af 3½ pCt.-Typen og resolut gaa over til 4 pCt.-Typen, kunde man opnaa en lavere effektiv Rente. Deri synes i alt Fald den højtærede Minister og jeg at være enige, at det, det kommer an paa, er at skaffe den gunstigst mulige effektive Rente, en Erkendelse, som dog for hans Vedkommende synes at være kommen noget sent.

Den højtærede Minister siger, at naar han har grebet Tidspunktet nu, er det, fordi han er kommen til den Erkendelse, at vi staa overfor en Forværring af Pengemarkedet. Denne beror paa to Aarsager, dels den storpolitiske Situation og dels paa, at Sparerne overhovedet stille større Fordringer om højere Rente, hvilket hænger sammen med de større Fordringer til Livet. Det er fuldkommen rigtigt, men det var det, den højtærede Minister burde have set i

1910. Da var Tendensen saa klart og tydeligt til Stede, at jeg for mit Vedkommende havde særdeles let ved at konstatere den paa Grundlag af hele den paagældende Periodes Litteratur. Naar den højtærede Minister saa stærkt pegede paa det politiske Moment, er det selvfølgelig delvis berettiget, men jeg vil dog pege paa, at selv om man ser helt bort fra de storpolitiske Momenter, vilde Frankrig højt rimeligt i September 1911 have været nødsaget til at inddrage sine flydende Tilgodehavender i største Omfang og stoppe foreløbig op som Europas store Laangiver af den Grund, at der er naturlige Grænser for alt i Verden. Og paa det daværende Tidspunkt vare Frankrigs Banker og Sparekasser stoppende fulde af uafsatte Obligationer fra fremmede Lande. Man havde baade subskriberet sig forkert paa det store argentinske Laan, paa brasilianske Skatkammerbeviser, forskellige store kommunale Laan, Brysseler Laan osv. osv., kort sagt alle franske Banker og Sparekasser vare stoppende fulde af uafsatte Obligationer og mangledede disponible Midler i en Grad, som man endnu ikke havde set Mage til, altsaa ganske bortset fra det *run* paa Banker og Sparekasser, som Marokko-Krisen var den nærmeste Foranledning til, og dette hang atter sammen med, at Frankrig umiddelbart forinden havde haft en daarlig Kornhøst og en fejlslagen Vinhøst. Altsaa med andre Ord, den sædvanlige Opsparings-evne, som den franske Nation besidder i saa høj Grad, var foreløbig lammet. Der kommer ogsaa i en saadan Rigdomstilvækst som den franske Nations i den sidste Snes Aar Perioder, hvor det ligesom foreløbig stopper, og jeg mener, at i hvert Fald, saa snart som man har erkendt dette — og det maatte man have erkendt allerede i December 1911 —, maatte det Standpunkt være opgivet, som Finansministeren vedblev at staa paa og har staaet paa lige til for ganske nylig.

Den højtærede Finansminister fremhævede — det var i Grunden Hovedindholdet af hans Tale —, at det nuværende Tidspunkt var ugunstigt. Ja, det skulle Guderne vide; det vil ingen benægte; men det er i og for sig et daarligt Forsvar, at man netop vælger et ugunstigt Tidspunkt. Naar den højtærede Minister siger, at det bliver værre endnu, vil jeg sige, at det tror jeg dog neppe. Jeg vilde være tilbøjelig til at tro, at hvis vi havde kunnet vente blot et Par Maaneder, vilde det straks have været bedre; vi staa i hvert Fald med Hensyn til det europæiske Laanemarked i snævrere Forstand, for de korte Laan,